

Maktutredningen: Vågar utredarna ifrågasätta ordningen?

Persson, Anders
Published in: Helsingborgs Dagblad
1988
Link to publication
Citation for published version (APA): Persson, A. (1988). Maktutredningen: Vågar utredarna ifrågasätta ordningen? Helsingborgs Dagblad, (880307).
Total number of authors: 1

General rights
Unless other specific re-use rights are stated the following general rights apply:
Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
 • You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
 • You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Read more about Creative commons licenses: https://creativecommons.org/licenses/

Take down policy If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Vågar utredarna ifrågasätta ordningen? HO 7/3 1988 ?

Anders Persson har läst dessa. En stor fråga blir utredarnas motsättning mellan begreppen frihet och ordning". Bilden: Landshövding Curry Treffenberg, tillsammans med militär talar till de strejkande i Sundsvall 1879. En degång. I höstas skrev Anders Persson om direktiven, nu finns de två första rapporterna utgivna, Maktbegreppet och Metaforernas makt. monstration av makt, för ordning.

att disciplinera medborgarna än av ett Förbehållslöst intresse för makten som ommer den statliga maktutredningen att hålla sig inom de ramar makthavarna stakat ut? Jag ställ-de frågan i en tidigare artikel och den motiverades av de direktiv regeringen ingen. Dessa direktiv syntes mera ha dikterats av makthavarnas behov av utfärdat för den svenska maktutredMakturedningens två första rappor-ter – Offo Peterson (fed), Maktho-grepper, Carlsson Bokförlag (sa pris 175:-) och Olof Peterson, Metaförer-nas makt, Carlsson Bokförlag (ea pris 150:-) – möjliggör natutligvis inte ett fullständigt, än mindre ett slutgiltigt svar på frågan. Dock kan konturerna sa två rapporter, inte minst som den förra, Maktbegreppet, består av en samling forskningsrapporter som visar nare, Metaforernas makt, är en kun-skapsteoretisk studie som visar hur hur makten har studerats och den semakten bör studeras.

mer att gå tillväga när de ska studera makten i det svenska samhället. Först dock något om innehållet i rapporterporter lära vilken position maktutre-darna intar i den pågående maktdi-skussionen samt kanske hur de kom-Vi kan genom dessa två första rap-

Synligt - osynligt

ramar, medan det närmaste någon kommer ett makthavarperspektiv är Stig Strömholm i sina betraktelser Den första rapporten omfattar tolv självständiga bidråg och innehåller, stort värde för den som vill orientera sig på maktforskningens fält. Några bi-drag håller sig inte inom makthavarnas om än inte några nyheter så en del av Sig Strömhoim 1 sam. över den metafysiska naturrätten.

tyvar nódvandig, eftersom kritisk maktieon är jungfrulig inom svensk sambällsverskap. Beckman identi-fierar nio olika betydelser av begrep-pet makt, kring vilka han resonerar. ren av antingen forskningsöversikter eller studier av mera specifika aspekter av makt. Svante Beckmans begreppsutredning år grundläggande och Övriga bidrag har annars karaktä-

många andra, att makt grundas på vanmakt och att maktutövning egentligen är en fråga om tekniker att vidmakthålla de underordnades vankonkluderar, i likhet med 1så

en, vilkeń makthavare av legitimitets-skál försöker minimera. Ett studium är ovanligt intressant, inte minst som han försöker förklara varför vissa ser är mycket jämnt fördelade. Korpi menar att sådana slutsatser baseras på Walter Korpis text om maktresurser forskare kunnat hävda att maktresurav den "osynliga" maktutövningen ger studier av den synliga maktutövning helt andra resultat.

för förtryckta människor inte gör re-volt. Hans svar är också i linje med tidigare forskning, nämligen att passivinumera ganska vanliga frågan John Gaventa ställer i sin och vanmakt

tet och vanmakt är en funktion av just maktrelationer. (Andettingen till att de förtryckta inte gör revolt är säledes att de är förtryckta). Maktutövning in-nebär bla produktion av vanmakt bland de underordnade.

stånd. Dahlström visar nämligen att makt inte kan behandlas vid sidan av övrigt socialt liv, utan att makten finns mycket brett maktbegrepp och ning av en teori om vardagslivets åter-skapande av såväl disciplin som mot-Till skillnad från övriga tycks han att maktutövning inte är en ritual som kommer till uttryck vid särskilda tidder utveckling av särpräglade ceremo-nier. Dahlström arbetar i stället med Antologins i mitt tycke intressantabidrag svarar Edmund Dahlström behandla ett verkligt viktigt problem. ett maktperspektiv och förefaller visa punkter, i speciella byggnader och un Han tar upp vardagslivets betydelse invävd i alla sammanhang. Ĭġ.

maktutredningens första rapport utlovar en god fortsättning. Så mycket nytt Sammanfattningsvis kan sägas att kommer dock inte fram, utan rappor-ten visar snarare att svensk samhällsvetenskap upptäckt modern maktteo-ri. Rapporten är, som ofta vetenskap-

Peterson starkt når han skriver.
"Makt ichana mening är inte et våten, en substans, "någonting" fysiskt existerande, någon att uppfäcka. Var- diagspräkers metaforer kan hår vars fyliseledande. Ord som maktinnehava- re, maktkoncentration och maktkälla kan tolkas just på detta sått, som makt vore ett ting, en fysisk mångd och, inte ett begrepp. Makt "finns si

liga publikationer, befriad från politiskt engagemang. Det är väldigt mycker "å ena sidan" och "å andra sidan". Men hellre en tillåtande pluralism än

en radiostyrd makthavarapologetik, vilket kanske hade varit alternativet. Riktigt befriad från de underordna-

des befogade rasen och politiskt enga-gemang är trots allt inte rapporten. vonne Hirdmans text om makt och kön innehåller nämligen ett stänk av

I den andra rapporten, Metaforer-nas makt, fördippas kritiken av mak-tens förtingligande på etn rämast kun-skapstoretiskt sätt. Peterson reder hår på ett mycket stimulerande sätt ut för viktigt att rensa ut språkliga ogräs som kan innebära ett för givettagande derar att förtingliga. Då makt enligt författaren är en relation blir det därhur olika forskare begreppsliggjort som används för att beskriva makt tenmakten och finner då att de metaforer engagemang som visar att makt är en fråga till vilken man inte endast kan, och kanske inte heller endast bör, förgreppet utgör en slags teoretisk mål-ättningsdeklaration, i vilken författahålla sig vetenskapligt. Hirdman visar att makt är på allvar. Olof Petersons inledning i Maktberen tillika maktutredningens ordför-

Mekanistiskt - organiskt

med mekanistiska teorier om samhället och dels ett försök att skissera ett alternativ. Den har därför tre distinkta delar er beakrivning, av mekanistiska Petersons text är dels en uppgörelse ande ringar in maktbegreppet med hjälp av definitioner. Det viktigaste är att Peterson definierar makt som en relation, vilket är ett led i en kritik av tendensen att se makt som ett ting. Mot sådant förtingligande reagerar

makten som ting.

först i ett avslutande kapitel som såväl denna struktur som syftet med den klargörs av författaren. Dakens sruk-tur är såkedes 1ös och svårbegriplig men dess innehåll givande och intresbeskrivning av alternativ - vilka dock inte framställs åtskilda. Det är därför kritik av

och utelämnanden Motsättningar

Utrymmet medger inte en presenta-n av Petersons mångfacetterade text, utan jag ska i stället avsluta den-na artikel med att antyda konturerna ningen av maktutredningens första av det projekt som nu syns i förläng

sătuningsmönstrei ofra definierar den egna positionen. I den fôrsta rappor-ten âr det frâmst motsătruingen mellan synlig och "osynlig" makt som lyfts fram. Maktutredarna stannar inte vid skymtar i rapporterna. Denna fråga år ör det första kan man fråga sig vilka motsättningsperspektiv som fram viktig eftersom uppfattningen om mot

den synliga, utan studerar också den "osynliga" makten. Därmed undviker man det mest rudimentära försvaret för den existerande maktordningen, Utredarna är medvetna om att mak-tens legitimitet i detta samhälle base-ras på dess osynlighet. mokratiska, kapitalistiska samhället nämligen att alla är maktlösa i det

săttningen mellan makten som ting re-spektive som relation, mellan mekani-stiskt och organiskt maktperspektiv, som sătts i förgrunden. den andra rapporten är det mot

de existerande sambillet är grundva-len i nämnda perspektiv. Makten, sta-ten, demokratin, ja, allt det som Pe-terson behandlar sätts av marxisterin i För det andra kan man fråga sig vilka perspektiv på makt som över huvud nmer till uttryck i dessa rapporter. Det perspektiv som tydligast lyser med sin frånvaro är det detta klassmotsättningssammanhan och utfallet blir också ett helt annat helt annan syn på motsättninga producera respektive

och ordning

ge upp den naiva samförståndssyn som präglade äldre tiders konservatism och spektiv som inte resulterar i antagan-den om konflikt mellan sociala klasser. Motsättningsperspektivet är nöd-vändigt av rena trovärdighetsskäl, men motsättningarna måste vara möjliga att lösa inom ramen för den beståordningen har ett problem. De måste samtidigt anlägga ett motsättningsper-Moderna samhällsvetare skar försvara den bestående

ende ordningen.

ordning är nödvändig, liksom ett visst mått av individuell frihet. Ett provisoningen håller sig inom makthavarnas ı, utredande motsättningen mellan frihet och ordning" – för att använda utredama antar nämligen att social ramar kan mot denna bakgrund avges. Här befinner sig nu maktutredning en god avvägning mellan de två. Maktriskt svar på frågan om maktutred

Vem tjänar respektive förlorar på den? Och finns det alternativa ordnôdvāndig?; Varfor är den nödvändig?; För vem är den nödvändig?; Vem tjänar respektive förlorar på Maktutredama låter sig inte detaljstyras av regeringsdirektiven men de studerar inte heller makten förbehållslöst. Kommande rapporter ger kanske inledning till ett annat svar. Tills vida re kan man undra om maktutredarna